

„Mensch, hoe ben je er aan gekomen; wat heb je daarvoor gekregen?” is de gewone vraag, waarmee men al wie van genade roemen durft in zulke kringen, rekenschap van zijn staat afleest.

Maar daarbij heeft men vergeten, dat de gewone, middelmatige wijze van werken bij onzen God, in het geestelijke zoowel als in het natuurlijke, ook inderdaad de gewone is.

Daarmee heeft men Gode de gehoorzaamheid aan zijn vrijmachtige ordinantie opgezegd, en zich aangematigd Hem een anderen weg voor te schrijven, dan het Hem beviel heeft voor de verheerlijking zijner genade te kiezen.

En de schuld die men daarmee tegenover het werk Gods op zich laaide, is niet minder groot dan de schade die men er in oprechte zielen door aanrichtte.

Zijn we daarom tegen dit doodelijk gevaar toch op onze hoede.

Belief het onzen God, in ontferming over onze zwakheden, ons somtijds langs ongewone weg te hulp te komen, laat er ons Hem te inniger voor danken; maar laat het ons evenmin verlokken, om den gewonen weg der middelen te verachten, als we aan een wonderbare genezing het recht ontleenen om voortaan alle gebruik van medicijn in den ban te doen.

Er is nog een ander gevaar, waaraan zich blootstelt wie uitziet naar het „krigen” van teksten als het brood waarbij hij leven moet.

Het gevaar, dat hij zich het slachtoffer maakt van inbeelding. Ons hart is arglistiger dan enig ding.

Wie in zielsbenauwing uitziet naar een invallenden tekst over zijn redding, zal elk Schriftwoord, dat hem in val licht beschouwen als van Godsweg tot hem komend.

Te eerder naarmate het meer overeenkomt met zijn eigen begeeren.

Wie besef niet, hoe de zelfmisleiding hier voor de deur staat.

En dat ze niet zelden haar slachtoffers maakt, blijkt wie de Schriften kent, gedurig uit de mishandeling, die een „zekregen” tekst naar zin of letter moest ondergaan, eer hij zeggen kon wat men er in meende te vinden.

Een vergrijp aan de majesteit van het Woord en van God zelf, waarover men toch niet licht denke.

Want het is geen geringe zonde, door willekeurige opvatting en toepassing van de Schrift onzen God in den mond te leggen wat Hij nooit zeide, door de waarachtigheid van wat Hij sprak te loochenen.

En, afgezien daarvan, aan wat doodelijke zielsgevaaren stelt zich bloot, wie maar aanstonds een invallenden tekst, die eenig verband schijnt te houden met eigen omstandigheden, aangrijpt als een belofte of volgt als een vingerwijzing des Heeren.

Want als dan straks die z.g.n. belofte niet uitkomt, of wat men voor een goddelijke aanwijzing hield, op een dood spoor bleek te brengen, komt bange twijfel of aan heel onze geestelijke bevinding, tot onzen genadestaat toe, of aan de waarachtigheid van Gods Woord de bedrogen ziel bestormen, en maakt de duivel van dezen twijfel gebruik, om ons, zoo God het niet verhoedt, tot wanhoop te drijven. Elk zielszorger deed er ontroerende ervaringen van op.

Daarom, nog eens, staan we toch nooit naar het ongewone, maar voegen we ons eerbiediglijk naar de ordinantie onzes Gods, en bedenken we, dat het ons gods vrucht en wijsheid zal zijn, te luisteren naar het vermaan des Apostels: „Zijdt dan zeer begeerig naar de redelijke en onvervalschte melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen”.

V

P.

In het stukje dezer rubriek in No. 18 van ons blad sloop een zinstorende drukfout in. In regel 14 van onderen staat „merk”. Dit moet zijn „werk”.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Antirevolutionaire Staatkunde.

Het tijdschrift de „Antirevolutionaire Staatkunde” zal thans gesplitst worden in een theoretisch- en een practisch-deel. Hiermee wordt beoogd, dat zij die enkel in praktische kwesties belang stellen en eigen tijdschrift krigen en zich niet meer behoeven te vermoeden met principiële en moeilijk verteerbare artikelen.

Op zichzelf is het ongetwijfeld een verblijdend verschijnsel, dat deze periodiek er zoo goed ingaat, dat men zich de weelde van een splitsing kan veroorloven.

Anderzijds is nog niet direct duidelijk waar de grens tusschen theorie en practijk dient te worden getrokken. Bijna alle praktische kwesties hangen samen met onze beginselen en het is geen overbodige weelde, dat de „practici” zoo af en toe eens een tijdschrift inzien, waarin dat verband wordt blootgelegd. Wordt dit gedaan, dan zal dit ongetwijfeld aan de antirevolutionaire staatkunde ten goede komen.

Zulk een uiteenzetting zal echter moeilijk de theorie kunnen ontgaan. Spreek over „Zondagsrust”, „vloekverbod”, „rechtspositie van ambtenaren en arbeiders in Overheidsdienst” of andere dergelijke onderwerpen en aanstonds komt ter sprake de antirevolutionaire opvatting omtrent het karakter der Overheid.

Het schijnt niet gemakkelijk om over deze en andere kwesties beslissingen te nemen zonder dat men zich vooraf over de groote vraagstukken van het theoretisch staatsrecht, misschien geen helders, maar dan toch eenige denkbeelden heeft gevormd. Het valt te vreezen, dat deze goedbedoelde poging om onze praktische leiders in de gemeente-raden en provinciale staten (in de Kamers natuurlijk niet) te vrijwaren tegen de studie van het theoretisch staatsrecht niet heeltemaal zal slagen.

Ongetwijfeld zullen ook zelfs de meest praktische

menschen behoefte gevoelen om ten opzichte van onze theoretisch staatkundige beginselen geregeld systematische voorlichting te ontvangen.

Overigens is de uitgave van dit praktische tijdschrift geheel in de lijn van onzen tijd. De staatkundige en economische kwesties worden, voorzover de publiek-rechtelijke lichamen daarbij betrokken zijn, steeds gecompliceerder. De behoefte aan een „practische” oplossing en dan nog liefst in enkele regels, b.v. „stem voor” of „stem tegen”, is soms nijpend en rijpt meer naarmate het aantal personen grooter wordt, die zich als amateur op dit terrein bewegen.

Trouwens ook dit laatste is niet te ontgaan. Regeling en bestuur van onze publiekrechtelijke lichamen mogen niet eenvoudig zijn, in dagen van algemeen kiesrecht mag men aan de gekozenen geen anderen maatstaf aanleggen dan zulk een die door de massa te hanteeren is.

Gezien uit dezen gezichtshoek past groote dankbaarheid voor de wijze waarop velen, die met ons publiek recht niet bepaald vertrouwd zijn, plotseling tot een regeerende of vertegenwoordigende functie geroepen zijnde, zich van hun taak kwijten.

In dit verband laat het zich denken, dat straks het „practische” tijdschrift er goed ingaat. Moge het er niet zoo goed ingaan, dat de scheiding tusschen principe en practijk grooter wordt. Het is althans niet te wenschen, dat één der lezers van het oorspronkelijke tijdschrift dit ten behoeve van het nieuwe opzij gaat zetten. Zou dat geschieden dan zou er ongetwijfeld verlies te boeken zijn. Geschiedt het niet dan zijn vele menschen gedwongen een tijdschrift meer te lezen, wat in onze, aan lectuur zoo rijke dagen, niet erg is te achten. Maar dit is dan ook het eenige nadeel, dat van deze nieuwe uitgave, in dat geval, te vreezen is.

E. VISSER.

LITERATUUR EN KUNST.

Over het leven en den arbeid van L. Penning.

III. Met schrijven begonnen.

Toen Penning eenigen tijd te Gorkum woonde, aldus zagen we aan 't slot van het vorige artikel, kwam de tijd, dat hij met schrijven beginnen zou.

„Gods tijd” noemt hij dien, want, als hij zelf in dezen zijn moment had kunnen bepalen, zou hij lang tevoren reeds zijn begeeren in vervulling hebben doen gaan.

Eigenlijk was hij altijd in zijn hart een Schrijver geweest.

Toen hij nog winkelier was, nog vóór zijn 16e jaar dus, gevoelde hij zich al aangetrokken tot het schrijven van schetsen, zelfs trachtte hij toen reeds in 't publiek zijn gaven te toonen. Dat was in den tijd, waarover ik in 't vorige artikel handelde, toen hij de vraagbaak van de omgeving geworden was en de officiële scribent van minder schrijf-begeerigen. „Ik meende”, zoo vertelt hij, „nu ook wel eens voor een krant te kunnen schrijven. Ik zond een schets op van een paar bladzijden, waaraan werkelijk hersenzweet kleefde. De Uitgever antwoordde in hoffelijken vorm, dat zijn blad voor zulke schetsen niet geschikt was. Ik zond een andere schets aan een ander blad en kreeg taal noch antwoord terug. Toen wist ik wel, hoe laat het was.”

Achternal begreep hij deze mislukking volkomen. „Ik mag niet verzwijgen”, schrijft hij in hetzelfde feuilleton, waaruit ik het bovenstaande aanhaal, „dat ik toen de Nederlandsche taal slechts zeer gebrekkig kon schrijven. Ik had voornamelijk school gegaan op een Duitsche lagere school en slechts korten tijd op een Nederlandsche school. Mijn brieven en opstellen krioelden dan ook van grammaticismen”. Maar in die dagen zelf meende hij, dat „de hooge verheven woorden”, die hij gaarne gebruikte en die de bewondering oogsten van zijn dorpelingen, aan zijn schetsen meer dan gewone waarde gaven.

Een tijdlang troostte hij zich met het vertellen van wat hij op zijn hart had, en het gehoor van vrienden en kennissen bij de warme kachel was minder critisch dan de nuchtere uitgevers, zoodat deze vorm van ontboezeming hem alle gewenschte bevrediging gaf.

Te Weener echter, waar hij in de eenzaamheid zat, ontwaakte zijn oude schrijflust opnieuw. „Was in de dagen na zijn ziekte, toen hij in de somberheid leefde van de mislukking zijner studieplannen en hij zijn ideaal, predikant te worden, had moeten opgeven. „Ik had toch ook een talent van God ontvangen, zooals ieder ander mensch, al was het ook nog zoo klein en de vreugde, om er mee te woekeren in den heiligen strijd voor vrijheid, waarheid en recht was mij ontzegd.... Toen volkte de gedachte door mijn ziel, dat nog eens mijn pen het Nederlandsche volk, dat ik liefhad, dienen zou. Die gedachte was als een vlammeende vuurstraal met machtige, wijde horizonnen, verlichtend de duisternis van mijn misnoedigheid. Zij was voor mij tot groote troost. Mijn licht bewegelijke geest steeg weer moedig op uit den diepen put en ik wandelde op de blijde berghoogten des levens. De boeien waren geslaakt; mijn geest sloeg de vleugelen weer uit en geen twee dagen later maakte ik een gedicht, dat ik opzond voor een christelijken jaarkalender. En toen de kalender verscheen, zag

ik mijn gedicht opgenomen. Dat was een evenement! Het eerste stuk van mijn hand, dat in het publiek verscheen.”

Met vermeerderde actie, begon de jonge enthousiast opnieuw aan zijn arbeid „voor de pers”. Maar ik wees er reeds op in het vorige artikel — andermaal werd hij teleurgesteld. Na het eerste, onverhoopte, succes werd niets van het ingezondene meer opgenomen en dus stankte hij al spoedig zijn vruchteloos werk. Toen zag hij in, dat hij zijn begeeren moest geven in Gods hand. „Op Zijn tijd zou 't gebeuren. Gods tijd was de beste”. En bij die gedachte vond hij rust.

Tien jaar later nu kwam Gods tijd.

Op een goeden dag stonden voor hem de heeren Ds. Bjesterveld (later hoogleeraar) en Sizoo, als Redacteur en Uitgever van een op te richten antirevolutionair orgaan voor Gorkum en omstreken, dat „De Drie Provinciën” zou gedoopt worden. Zij noodigden hem uit het Buitenlandsch Overzicht te verzorgen, dat wekelijks in het blad moest verschijnen.

„Het bloed schoot me naar de wangen. Zoo was het dan gekomen, eindelijk: het oogenblik, waarop ik zoo vurig had gehoopt, vele jaren lang. Nu was het Gods tijd.”

Na deze eerste vreugdeopwelling kwam wel de terugslag met de vraag of hij voor dat werk tijd zou kunnen vinden, en zelfs scheen het een oogenblik alsof nog de zaak moest overgaan, maar toch werd een accoord gevonden en Penning aanvaardde de taak, die hij 32 jaren lang zou vervullen.

Zijn schrijverscarrière was begonnen.

Makkelijk viel hem echter de zoozeer begeerde arbeid niet. Hij had een drukken werkkring in de zaak van de Firma Blankers en hij moest niet alleen schrijven, maar ook wekelijks zijn stof verzamelen. Maar hij woekerde met zijn tijd. „Des Dinsdagmorgens te zes uur of te half zeven, ook midden in den winter, zat ik bij de brandende kachel in de kajuit van de stoomboot om het overzicht te schrijven”. En het genoeg, dat hij vond in 't werk, deed hem manmoedig volhouden.

De betrekking, waarin hij tot „De Drie Provinciën” was komen te staan, leidde als vanzelf tot verdere ontwikkeling van zijn schrijverschap. Hij was voor alles verteller en zijn zoeken was vooral naar de mogelijkheid in die richting iets te presteeren.

De gelegenheid daartoe kwam, toen de stad Gorkum zich in 1888 voorbereide op de feestelijke herdenking van haar verlossing uit de Fransche dwingelandij voor 75 jaren. Daar lag de stof, die Penning noodig had: het verhaal van de gebeurtenissen, die zich in 1813 in de Merwayerste hadden afgespeeld. En als feuilleton in „De Drie Provinciën” zou het up-to-date zijn.

Op een heel eigenaardige, Penning geheel typerende manier verkreeg hij zijn gegevens. Hij ging op zoek naar menschen, die uit hun vroege kinderjaren zich nog iets zouden kunnen herinneren van het gebeurde. En toen hij die ooggetuigen had gevonden, meer dan een, verzamelde hij op een avond al de oude menschjes (de jongste was 84 jaar!) rondom de flink aangeporde kachel van zijn huiskamer en liet ze vertellen, de een na den ander. En hij, de verteller bij uitnemendheid, die precies wist hoe hij 't aanpakken moest, kreeg ze allen aan 't praten op hun eigen, hem juist zoo welkome manier. Toen snuffelde hij nog wat in oude papieren en kranten om — en de zaak was geprepareerd. Hij zette zich tot schrijven, of beter, tot vertellen op papier, en het feuilleton, „'t Beleg van Gorkum” getiteld, kwam prachtig op tijd in de krant.

Het verhaal viel zeer in den smaak. En Penning had niet veel aanmoediging nodig, om op den ingeslagen weg voort te gaan! Al heel gauw had hij een nieuw feuilleton gereed over de overstroming, die in 1809 het Arkelsche land geteisterd had en dit verhaal „De Watervloed”, oogstte nog meer waardeering dan 't vorige. Hij zelf was „met z(m)ijn arbeid wonder in z(m)ijn schik” en toen iemand hem voorstelde de verhalen eens op te zenden aan een Uitgever, om ze als Zondagsschoolboekjes geplaatst te krijgen, ging hij op dien voorslag in, ofschoon met beschrroomdheid.

„Ik kreeg nul op het request.

Ik zond ze naar een anderen uitgever.

Weer mis!

Toen had ik er genoeg van, al kon ik mij ter wereld niet begrijpen, dat mijn verhalen werden afgekeurd.” Ze waren immers zoo echt naar zijn vertellersaard geschreven!

„Later”, zoo voegt hij aan deze mededeeling toe, „later heb ik de grove fouten, den gewrongen zinsbouw en de opgeschroefdheid, waaraan beide verhalen leden, in 't oog gekregen en heden moet ik er mij over verhasen, dat ik die gebreken niet opmerkte”.

Intusschen, heel groot was de teleurstelling niet. Hij was immers schrijver geworden, die elke week iets geven kon. „Z(m)ijn verlangen strekte zich niet verder uit.”

Het is zeker merkwaardig hier even te vermelden, dat beide verhalen, toen Penning ze later herzien en verbeterd had en als „Het Beleg van Gorkum” en „De Watervloed” in boekvorm had uitgegeven, behooren tot het beste van wat de vruchtbare scribent heeft geleverd en dat ze den ver-

tellen
lezer
niet
moes
hadd

Wa
ten
vond
vred
bond
pruif
keu
het k
diept
cata
niet
die
tenis
en v
Zel
zijn
verha
schie
naam
die l
eener
liefde
He
merk
in ee

Des
bruar
nu e
bij d
het d
Hie
12 Ja
1827,
des v
zen t
Burgd
der d
voor
zegen
Ool
talozz
De
werd
opgev
in zij
mann
tot or
en de
een g
ook d
liefde
woon
aange
Hij
maar
Hij zo
een s
„Neul
zich
vrouw
Toe
's zon
met v
den k
te wij
nemin
zin le
met s
zijn b
in, om
de bes
door
scherm
der m
eenvoi
Pestal
aan d
toeken
Toe
over
kleost
kinder
Unterv
geven,
gader
met h
niet e
king l
noodig
tigen.
De v
to Bur
jongen
onderv
geen r
kreeg,
had, v
Ruchst